

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pöytäkirja
10.6.2020

1/4

Kaivoslain uudistamisen työryhmän kokous 3/2020

Aika 10.6.2020, klo 10.00-12.30
Paikka Etäyhteys

Läsnä Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö (pj.)
Riitta Rönn, ympäristöministeriö
Ulla Koski, ympäristöministeriö (kohta 5)
Johanna Korpi, ympäristöministeriö (kohta 5)
Sini Pietilä, ympäristöministeriö (kohta 5)
Pekka Kempainen, maa- ja metsätalousministeriö
Taina Eckstein, valtiovarainministeriö
Tiina Sanila-Aikio, saamelaiskäräjät
Mika Riipi, Lapin liitto
Erkki Kantola, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Kirsi Levä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Pekka Tuomela, Geologian tutkimuskeskus
Sari Myllyoja, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Antti Salonen, Suomen Kuntaliitto ry
Marja Anttonen, Paliskuntain yhdistys
Pekka Suomela, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lauri Muranen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Sami Hämmäläinen, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Leena Kristeri, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Jouni Nissinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Teija Kankaanpää, Kaivosteollisuus ry
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)
Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)
Niklas Vartiainen, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)

Kutsutut asiantuntijat professori Ari Ekroos, Aalto-yliopisto

[Kokouksen tietotekniset haasteet estivät kokouksen etenemisen asialistan mukaisessa järjestyksessä.]

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Todettiin, että edellisen kokouksen pöytäkirja on toimitettu sähköpostitse työryhmälle 20.5. ja pöytäkirja kokousaineistoinen on julkaistu hankkeen verkkosivuilla.

Saamelaiskäräjien edustaja Tiina Sanila-Alkio esitti edellisen kokouksen pöytäkirjan kohtaan 5 korjausta. Korjaus hyväksyttiin esitettynä. Korjauksen jälkeen kohdan 3 kolmanteen kappaleeseen tehdään seuraava muutos (lisäykset kursiivilla):

”Työryhmä kävi keskustelua muistiosta ja esitti siihen täydentäviä huomioita. Muun muassa esityksen saamelaisten *alkuperäiskansaoikeuksia sekä oman kielen ja kulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamista koskevaan* vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää huomiota ja tarkastella ko. vaikutuksia erillisenä aihealueena.”

3 Muut asiat

Työryhmälle esiteltiin 27.5. järjestettyä kuulemistilaisuutta.

Tilaisuudessa fasilitaattoreina toimineet Riikka Aaltonen, Jouni Nissinen ja Pekka Suomela kertoivat näkemyksiään tilaisuudesta ja sen toteutuksesta.

4 Asiantuntijan kuuleminen

Kokouksen aikana esiintyneet tietotekniset haasteet estivät asiantuntijan kuulemisen.

5 Katsaus ympäristöministeriössä vireillä oleviin lainsäädäntöhankkeisiin

Kokoukseen saapuneet Ulla Koski, Johanna Korpi ja Sini Pietilä ympäristöministeriöstä antoivat työryhmälle katsauksen ympäristöministeriössä vireillä olevista lainsäädäntöhankkeista.

Esitysaineisto on saatavilla hankkeen verkkosivuilla.

Todettiin, että hankkeiden valmistelua seurataan TEM:ssä ja työryhmässä mutta niiden valmistelu jatkuu YM:ssä tästä hankkeesta erillisinä hankkeina.

6 Ympäristönsuojelun tason parantamiseen liittyvät hallitusohjelmakirjaukset

Työsuunnitelman mukaisesti kokouksessa käytiin läpi hallitusohjelmakirjauksia, jotka liittyvät kaivosten ympäristönsuojelutason parantamista koskevaan tavoitteeseen.

Todettiin, että vakuussäätelyä koskeva kirjaus käsitellään vakuusselvitystä koskevassa asiakohdassa.

Todettiin, että kokouksessa käsiteltäviä hallitusohjelmakirjauksia koskeva tarkastelukehikko on toimitettu työryhmälle 3.6. Tarkastelukehikko sisältää alustavia ajatuksia siitä, miten hallitusohjelmakirjauksia olisi mahdollista panna toimeen.

Työryhmältä toivottiin kirjallista palautetta kokouksessa käsitellyistä hallitusohjelmakirjauksista ja niiden jatkotyöstämisestä.

Tarkastelukehikko on saatavilla hankkeen verkkosivuilla.

Parannetaan kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista

Todettiin, että yhteensovittamisen voidaan katsoa parantuvan syksystä lähtien, tarkemmin sanottuna 1. syyskuuta lukien, kun eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettu laki astuu voimaan. Yhteiskäsittelylain soveltamisesta saatu kokemus lupien yhteensovittamisesta mahdollistaa lupien yhteensovittamistarpeen tarkemman arvioinnin. Kirjaus ei siten näyttäisi edellyttävän muutosta voimassa olevaan sääntelyyn.

Todettiin myös, että lupakäsittelyn tavoiteaikataulu on seikka, joka parantaa kaikkien asianosaisten tilannetta, niin toiminnanharjoittajan kuin esimerkiksi maanomistajien.

Todettiin, että uusien työtapojen kautta viranomaisten yhteistyö ja niin ollen myös yhteensovittaminen kehittyy myös niiden lupaprosessien osalta, joissa ei sovelleta varsinaista yhteensovittamislakia.

Otetaan huomioon suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

Todettiin, että nykyisen sääntelyn mukaan ympäristövaikutukset tulevat arvioiduksi viimeistään lupahakemusta jätettäessä.

Todettiin, että kirjaus voi soveltua kaivoslakia paremmin työ- ja elinkeinoministeriön toimialan ulkopuolella olevaan sääntelyyn mutta asiaa ei arvioida tämän hankkeen valmistelussa tarkemmin.

Kirjauksen osalta työryhmästä toivottiin vielä tarkempaa analyysiä asiasta ja siten mahdollisia kirjauksia kaivoslakiin.

Malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa kehitetään

Todettiin, että kirjauksen sanamuoto viittaa YVA-menettelyyn, jonka sääntely kuuluu ympäristöministeriön toimialaan eikä kyseiseen sääntelyyn siten vaikuteta tässä hankkeessa.

Todettiin, että kirjaukseen voidaan katsoa kuuluvan yhtenä osana VN:n lausuma, joka on toistettu myös Kaivoslaki Nyt kansalaisaloitteesta annetussa talousvaliokunnan mietinnössä, jonka mukaan: *”kaivoslain uudistamisen yhteydessä tulee valmistella säännösehdotuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että lupaa haettaessa kaikki hakuhetkellä tiedossa olevat teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset mineraalit luvitetaan yhdellä kertaa.”*

Todettiin, että voimassa olevan kaivoslain mukaan kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta. Asia tulee huomioiduksi kaivoslupahakemuksessa ja lupamääräyksiä annettaessa.

Todettiin, että kaivosmineraalien tuhlauksen kieltävää periaatetta olisi mahdollista terävöittää esimerkiksi lisäämällä kaivoslain 6 §:ään kohta, jossa todettaisi kaikkien teknistaloudellisesti hyödynnettävissä olevien mineraalien hyödyntämisen olevan kaivoslain yleinen periaate.

Työryhmästä esitettiin näkemys, ettei esitetty ratkaisu vastaa lausuman edellyttämää muutosta.

7 Vakuus selvityksen esittely ja keskustelu

Todettiin, että työ- ja elinkeinoministeriö on tilannut Ramboll Finland Oy:itä kaivosvakuutta koskevan selvityksen

Todettiin, että selvitys on jaettu työryhmälle 20.5.

Todettiin, että työryhmälle on jaettu virkamiesvalmisteluna laadittu kaivosvakuussäätelyn tarkistamiskohteita koskeva muistio.

Todettiin, että työryhmä voi esittää kommenttinsa vakuusselvityksestä ja vakuussäätelyn tarkistamistarpeita koskevasta muistiosta kirjallisena.

8 Talousvaliokunnan mietintö Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteesta

Todettiin, että työryhmälle on toimitettu mietinnön johdosta tehty muistio.

Asia siirrettiin kirjalliseen menettelyyn. Pyydetiin, että työryhmä toimittaa kirjalliset kommentit mietinnöstä ja siihen liittyvästä muistiosta työryhmän sihteeristölle.

9 Seuraavat kokoukset

pe 21.8. klo 13.00-15.00

pe 6.11. klo 13.00-15.00

Puheenjohtaja pyysi työryhmän jäseniä varautumaan alun perin ilmoitettua pidempiin kokouksaikoihin.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 12.30

Jakelu

Työryhmän jäsenet ja varajäsenet
Julkaistaan hankkeen verkkosivuilla